

TEMPUS JEP
POGESTEI - POST-GRADUATE STUDIES FOR EUROPEAN INTEGRATION AT THE FACULTIES OF LAW AT
THE UNIVERSITIES OF BELGRADE, NIŠ AND NOVI SA

RADNO TELO ZA SRBIJU
23. april 2007, 11.00, PF Novi Sad

*grantholder, Aratova
W. K. P. P. P. P.
Ita, Thera*

Drage kolege,

U dogovoru sa prof.dr.Dejanom Popovićem, Predsednikom TEMPUS Radnog tela z predlažem da održimo prolečnu sednicu RTS 23. aprila 2007 u 11.00 sati u prostorijama Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, Trg Dositeja Obradovića 1.

Predlažem sledeći dnevni red:

1. izvestaj Grantholderja o izvršavanju zadataka POGESTEI programa od poslednje sednicie RTS (ucni programi, e-learning podrška programu, nabvka servera, nabavka knjiga, internet strana, mobility, vraćanje poreza na autorske honorare itd.)
2. dogovor o nacinu pripreme akreditacije POGESTEI programa (naučni naziv, sadržina programa, rokovi, formiranje jedne ili više radnih grupa, itd.)
3. dogovor o upisu studenata u pilotsku akademsku godinu 2007/2008
4. buduće akcije za realizaciju POGESTEI programa
5. razno

Radujemo se susreta sa vama, ovog puta u Novom Sadu.

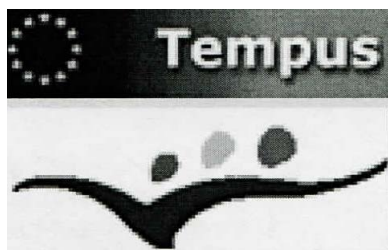
Primite naše srdačne pozdrave,

Silvo Devetak
Prof.dr. Silvo Devetak
Grantholder POGESTEI

Materiali za sednicu:

Ad2)

uredjeni programi po modulima koje ćemo doneti na sednicu, predlog e-learning podrške koji na osnovu razgovora u Mariboru pripremaju prof.dr.Stevan Lilić i Petar Pavlovic, u saradnji sa kolegama iz Novog Sada (Svetislav Isakov) i Niša (Vladimir Blagojević); predlog ćemo dostaviti odmah nakon što ga primimo, predlozi za akreditaciju POGESTEI programa koje su pripremili prof.dr.Popović, prof.dr. Rodoljub Etinski i doc.dr. Miodrag Jovanović

TEMPUS JEP
POGESTEI - POST-GRADUATE STUDIES FOR EUROPEAN INTEGRATION AT THE FACULTIES OF LAW AT
THE UNIVERSITIES OF BELGRADE, NIŠ AND NOVI SAD

WORKING BODY FOR SERBIA
23 April 2007, Faculty of Law Novi Sad

CONCLUSIONS

On 23 April 2007 a meeting of the Working Body for Serbia was held in Novi Sad, at the premises of the Faculty of Law, University of Novi Sad.

The following points were on the agenda of the meeting:

1. Report of the Grantholder on the realisation of the POGESTEI activities (syllabuses, E-learning system, purchase of server(s), purchase of books, internet page, mobility programme, repayment of the tax on authorship fees);
2. Agreement on the preparation of the POGESTEI programme accreditation (title, contents of the programme, deadlines, formation of the working group(s) etc.);
3. Agreement on the enrolment of the students into the first academic year (2007/2008);
4. Other

Chair: Prof.Dr. Dejan Popović, President of the Working Body for Serbia

Present: Prof.Dr. Đorđe Popov (Dean, FL Novi Sad), Prof.Dr. Rodoljub Etinski (FL Novi Sad), Prof.Dr. Saša Knežević (FL Niš), Prof.Dr. Predrag Cvetković (FL Niš), Prof.Dr. Dragica Vujadinović (FL Belgrade), Prof.Dr. Stevan Lilić (FL Belgrade), Petar Pavlović (FL Blegrade), Mira Čatipović (FL Blegrade), Svetislav Isakov (FL Novi Sad), Bojan Tubić, MA (FL Novi Sad), Dragana Čorić, MA (FL Novi Sad), Prof.Dr. Silvo Devetak, Coordinator and Grantholder (FL Maribor), Franc Mlinar, MA, POGESTEI Assistant Project Manager (ISCOMET Maribor), Jasmina Klojčnik, POGESTEI Project Manager (ECERS Maribor)

Ad 1

1.1. Syllabuses

The Curricula monitoring matrix, containing the analytical review of syllabuses with remarks for necessary improvements, is to be sent to the authors of the syllabuses with the annotation that the deadline for the necessary improvements is 10 May 2007;

The POGESTEI faculty coordinators are requested to check with the authors before this deadline elapses, if all the authors from their faculty have submitted the necessary syllabuses' improvements.

1.2. Servers

Each of the three faculties in Serbia will purchase its own server in the approximate value of 1.000 € each. Please, bear in mind that VAT can not be included.

All three faculties are requested to prepare asap the necessary documentation – similar as for the purchase of other equipment - for the purchase of the servers asap (three offers, decision of the faculty body, invoice to be issued on the Faculty of Law, University of Maribor).

1.3. Purchase of books

The money for purchase of books in the amount of 6.985,12 € has been transmitted to the bank account of the Faculty of Belgrade and the books have been ordered through the relevant supplier;

When the books arrive, they will be administered by the librarians of the Faculty of Law in Belgrade. The „distribution“ of the POGESTEI books to other 2 faculties will be carried through as a donation;

In the period of seven days after the books arrive to the Faculty of Law Belgrade, the deans of the three faculties in Serbia will with the assistance of the POGESTEI faculty coordinators meet a decision on the division of the POGESTEI books;

The books attained through the POGESTEI Project will be marked (a stamp on the first inner page) with the POGESTEI-TEMPUS logo, indicating that the books are donation of the TEMPUS programme;

Also all other equipment purchased in the frame of the TEMPUS JEP POGESTEI project should receive the same marking;

The Faculty of Law Belgrade is kindly requested to prepare the draft of the POGESTEI logo.

1.4. Internet page

POGESTEI internet page has the domicile on:

<http://www.pf.uni-mb.si/pogestei/index.html> ;

The page is being regularly up-dated;

The authors, who still did not submit the half-page presentation of the course, will be in the Curricula monitoring matrix requested to do so;

The transfer of the POGESTEI domain to Serbia will be discussed after the servers are purchased.

1.5. Mobility programme

The SRB-EU mobility programme proceeds as planned;

Participants of the mobility scheme, who still did not submit their mobility report (IGR form) to the Grantholder, will be urged to do so asap. ECERS team from Maribor will prepare the monitoring matrix of missing IGR reports asap and submit it to the POGESTEI faculty coordinators;

The POGESTEI faculty coordinators are requested additionally to remind the mobility participants to submit regularly their reports;

Each IGR report must be accompanied with the travel tickets in the case of travel by bus, train or plane. Renting of coaches is not allowed under the TEMPUS provisions;

The EU-SRB mobility programme, which is envisaged for academic year 2007/08, should be prepared in due time. After the faculties will adopt a decision for the POGESTEI study programmes for 2007/08 (which Modules and courses they will offer for enrolment), these study programmes will be submitted to the EU partner Universities with a request to make proposals for visiting professors (32 mobility flows altogether);

In the first pilot year also 8 students” SRB-EU mobility flows are envisaged. The list for these flows will be shaped after the enrolment procedure is concluded.

1.6. E-learning

The E-learning Working Group has reached a decision to use the free MOODLE programme for setting-up of the E-learning system. MOODLE has proved to be a very suitable programme, which enables contents management system (CMS) and offers satisfactory solutions for the needs of the e-learning (e-testing included);

The system will begin to be installed after the servers are purchased and received at the faculties;

The E-learning Working Group will until 10 May 2007 prepare the exact “operational plan” for the introduction of the basic E-learning portal, which is to be operation when the POGESTEI study year begins;

The E-learning Working Group should elaborate in due time the "standardisation" of the contents for each course;

Important is to raise the awareness of all included into the POGESTEI study (teachers and students) about the possibilities of the E-learning.

For this purpose training activities will be prepared; the training seminar for teachers is envisaged to be held in mid September 2007 for all three faculties together;

E-learning portal will be filled with relevant material throughout the first pilot study year;

The exact decision about the courses to be put on the E-learning system will be met after the faculties adopt the decision about the POGESTEI study programme to be offered to students in the pilot study year 2007/08;

1.7. Repayment of the tax on authorship fees

Maribor will prepare the List of persons entitled to request repayment of the paid tax on authorship fees on the basis of the Double Taxation Convention signed between Slovenia and Srebia. The adequate forms will be distributed to the persons from this List until 10 May 2007.

Ad 2

The POGESTEI study will be organised as a 1-year Master study with the 60 ECTS;

The student will after graduation receive the title: Diplomirani pravnik – Master u europskim integracijama;

- The accreditation of the POGESTEI programme is to be divided into two steps: pilot study 2007/08 and regular national accreditation, which is envisaged to be carried through by end 2009 according to the new Law on higher education in Serbia; The accreditation procedure for the pilot study year 2007/08 is the same for all three faculties and will be carried through on the university level; the first instance is the competent body at the faculty level and the second the competent university body; The third phase of the POGESTEI programme accreditation could be the European accreditation; whereby the possibilities of the Erasmus Mundus and other programmes are to be taken under consideration;

In the first phase accreditation (university level) all three faculties will submit the uniform POGESTEI study programme. Each faculty will decide for itself which Modules and optional courses it will offer for enrolment in study year 2007/08;

The national accreditation application will be prepared in the year 2007/08;

The accreditation material for the first phase accreditation will be prepared by 20 May 2007. The working group for the preparation of accreditation material consists of Prof.Dr. Rodoljub Etinski, Prof.Dr. Dragica Vujadinović, Prof.Dr. Predrag Cvetković, Prof.Dr. Dejan Popović, Prof.Dr. Đorđe Popov, Prof.Dr. Mirko Vasiljević and Prof.Dr. Saša Knežević. The first accreditation application draft will be prepared by Prof. Etinski and Prof. Vujadinović. Prof. Popović should submit to them a sample of such accreditation material;

The POGESTEI Master will have 60 ECTS. The structure will be as follows:

- Course – 8 ECTS (4 courses)
 - Practical skills – 6 ECTS
 - Seminar papers – 7 ECTS
 - Master thesis – 15 ECTS
- Together: 60 ECTS

Students obligations will be as follows:

- 4 courses: 3 obligatory from the chosen Module + 1 optional from other courses. A student can pass optional course also on other two faculties of law (for the case that this course is not on the programme at his faculty);
- Practical skills: POGESTEI English Terminology, POGESTEI Internet and POGESTEI research methodology will be carried through in three shorter seminars;
- Seminar papers: 25.000-35.000 characters (12,5 – 17,5 pages)
- Master thesis: 90.000 – 110.000 characters (45 – 55 pages).

In preparing the proposal for master studies it is necessary to bear in mind the elaboration of the programme of doctoral studies in due time, which will give to the students also the possibility to finish the studies at the specialisation degree, as provided for in the Law on higher education.

In order to secure the POGESTEI sustainability, should the faculties prepare the provisional budget projections. The possible tuition fee could be around 1000 € (80.000 din).

Ad 3

It is envisaged that the POGESTEI study could start end November 2007; the enrolment of students will be in September/October 2007.

The enrolment will be opened to students from faculties of law after the finished 4-year study programme;

The enrolment will be opened also to students of other faculties with social sciences programmes; who will have to pass reasonable differential obligations;

Prepared by:

Prof.Dr. Dejan Popović
President of the Working Body for Serbia

Prof.Dr. Silvo Devetak
POGESTEI Grantholder

Jasmina Klojčnik
POGESTEI Project Manager

Belgrade / Maribor, 25 April 2007

Poslato:

- *Prof.dr. Dejan Popovic*
- *Prof.dr. Mirko Vasiljevic*
- *Prof.dr. Djordje Popov*
- *Prof.dr. Miroljub Simic*
- *Prod.dr. Dragica Vujadinovic*
- *Prof. dr. Rodoljub Etinski*
- *Prof.dr. Predrag Cvetkovic*
- *Prof.dr. Stevan Lilic*
- *Petar Pavlovic*

Na znanje:

Stefan Dukiandjiev, TEMPUS office Serbia

Contacts:

Prof. Dr. Silvo Devetak

Head
Department of International Law
and International Relations
Faculty of Law, University of Maribor
Mladinska 9, Si-2000 Maribor, Slovenia

Tel.: +386.2.25 04 253
GSM: +386 (0) 41 699 641
E-mail: devetak@uni-mb.si

Prof. Dr. Silvo Devetak

Director
ECERS - European Centre for Ethnic,
Regional and Sociological Studies at the
University of Maribor
Krekova 2, Si-2000 Maribor, Slovenia

Tel.: +386.2.23 55 370
Fax: +386.2.23 55 372
GSM: +386 (0) 41 699 641
E-mail: iscomet@siol.net

Drage kolegice i drage kolege,
na predlog prof. Devetaka, iznosim svoje poglede u vezi akreditacije našeg POGESTEI. Ujedno i, odmah, vas pozivam da ove predloge razmotrimo i odgovarajuće odluke donesemo u Novom Sadu tokom marta meseca ove godine.

Na poslednjem sastanku u Beogradu predložio sam da razmislimo o mogućnosti i poželjnosti da akreditujemo više verzija POGESTEI, uže na novou mastera, i šire na nivou specijalizacije.

Saglasno Zakonu o visokom obrazovanju Srbije (čije relevantne odredbe slede ispod ovog teksta) diplomske akademske studije (master) imaju najmanje 60 ESPB (Evropski sistem prenosa bodova), kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 240 ESPB bodova. Ovo je sada situacija na pravnim fakultetima u Srbiji. Specijalističke akademske studije imaju najmanje 60 ESPB bodova kada su prethodno završene diplomske akademske studije (master).

Mogli bi smo da ponudimo POGESTEI od 120 ESPB kao specijalizaciju koja bi uključivala i master, a koji bi mogao da bude podeljen u dva dela: master (60 ESPB) i specijalizacija 60 (ESPB) Zakon predviđa da jedino studijski program diplomskih akademskih studija (master) sadrži obavezu izrade završnog rada. Specijalizacija može da sadrži ovu obavezu ali ne mora. Mislim da bi jedan završni rad bio dovoljan. Specijalizacija bi mogla da ukljuci objavljivanje jednog rada u nekom stručnom časopisu na engleskom jeziku. Na ova dva rada može da ode 60 ESPB (30 + 30). Ostaje, dakle, jos 60 ESPB. Ovi bi mogli opet da se podele na 30 + 30. Ako nam je svaki predmet iz prva četiri modula 8 ESPB i ako nam je jedan predmet iz petog modula 3 ESPB, mogli bi smo da predložimo sledeće. Master bi se sastojao od 3 predmeta iz istog modula (24 ESPB) + dva predmeta iz petog modula (6 ESPB) + završni rad (30 ESPB). Specijalizacija bi uključivala četiri predmeta po izboru kandidata iz prva četiri modula, izuzev onih koje je pohađjao na masteru (32) + objavljeni članak (može zajedno sa mentorom) (30 ESPB).

Završena specijalizacija bi mogla da se prizna kao prva godina doktorskih studija.

Ovo bi bila ponuda za naše studente. Dakle, naši studenti koji su završili četvorogodišnje studije prava mogli bi da upišu specijalizaciju od 120 ESPB ili master od 60 ESPB. Ali, i oni koji su upisali specijalizaciju mogli bi da traže i dobiju master kada ispune uslove. Oni koji su sada već magistri ili budući masteri mogli bi da upisu specijalizaciju od 60 ESPB koja bi im se priznala, takođe, i kao prva godina doktorskih studija.

Strani studenti pod istim uslovima mogu isto. Pored toga, strani studenti mogu da upišu i slušaju po svom izboru predmete koje žele, da rade diplomski (master) rad ili objave članak i da dobiju certifikat o onome što su uradili koji bi im mogao biti priznat na matičnom fakultetu i uručunat za dobijanje odgovarajućeg zvanja na matičnom fakultetu. Dakle, strani student ne bi morao da sakupi 60 ili 120 ESPB već i bi mogao da sakupi i manje i da to prenese na svoj matični fakultet gde bi mu se to priznalo. I obrnuto, ako ovaj program krene kod stranih partnera uključenih u POGESTEI, isto bi vazilo za naše studente.

Trebalo bi da razmislimo da li bi ove programe otvorili i za studente koji nisu završili pravo, već npr. jezike, politikologiju, istoriji ili druge društvene nauke. Mislim da bi bilo korisno da to učinimo.

Izgleda malo komplikovano ali, nadam se, ne previše. U svakom slučaju stigli smo do pitanja mobilnosti studenata (i profesora). Dakle, bilo bi lepo i korisno da se stvore uslovi da strani studenti dolaze na ovaj program u Srbiju i da naši studenti odlaze na strane univerzitete. U tom smislu predlažem da se izvidi mogućnost da li bi ovo što uradmo u TEMPUS JEP POGESTEI bilo moguće da preraste u neki ERASMUS MUNDUS projekt, dakle da se aplicira za novi projekt koji bi bio nadgradnja u smislu stvaranja međunarodne mreže fakulteta iz više EU zemalja i okolnih zemalja na kojima bi se izvodio POGESTEI i između kojih bi bio obezbeđen mobiliti za studente i profesore. Prof. Devetak mi je rekao da bi tako nešto bilo moguće.

Kao prvi korak u stvaranju buduće mreže fakulteta, predlažem da POGESTEI akreditujemo kao zajedničke programe pravnih fakulteta u Beogradu, Nišu i Novom Sadu.

Drage kolegice i kolege, mislim da su ova razmatranja dobar razlog da se sastanemo u Novom Sadu tokom dolazećeg marta. Mart je svuda lep ali u Novom Sadu naročito.

Srdačan pozdrav,

Rodoljub Etinski

ZAKON

O VISOKOM OBRAZOVANJU

("Sl. glasnik RS", br. 76/2005)

Akreditacija

Član 16

Akreditacijom se utvrđuje da visokoškolska ustanova i studijski programi ispunjavaju standarde iz člana 11. tač. 10) i 11) ovog zakona i da visokoškolska ustanova ima pravo na izdavanje javnih isprava u skladu sa ovim zakonom.

U postupku akreditacije visokoškolske ustanove utvrđuje se da li ustanova ispunjava i odgovarajuće uslove iz čl. 33-37. ovog zakona.

U postupku akreditacije diplomskog akademskog, odnosno doktorskog studijskog programa utvrđuje se i da li su ispunjeni uslovi za obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada, u skladu sa zakonom.

Postupak akreditacije sprovodi se na zahtev Ministarstva, osnivača, odnosno same visokoškolske ustanove.

U postupku akreditacije Komisija:

- 1) izdaje uverenje o akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa;
- 2) upućuje visokoškolskoj ustanovi akt upozorenja, kojim se ukazuje na nedostatke u pogledu ispunjenosti uslova, kvaliteta rada visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa, i ostavlja rok za otklanjanje navedenih nedostataka, s tim što po isteku tog roka odlučuje o zahtevu;
- 3) donosi rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju.

U postupku odlučivanja o akreditaciji Komisija uzima u obzir rezultate vrednovanja kvaliteta iz člana 15. i rezultate samovrednovanja iz člana 17. ovog zakona.

Ako Komisija donese rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju, osnivač, odnosno visokoškolska ustanova, može u roku od 30 dana od dana prijema rešenja uložiti žalbu Nacionalnom savetu.

Protiv rešenja Nacionalnog saveta po žalbi iz stava 7. ovog člana ne može se voditi upravni spor.

Osnivač, odnosno visokoškolska ustanova iz stava 7. ovog člana, ima pravo da ponovi zahtev za akreditaciju po isteku roka od godinu dana od dana donošenja rešenja kojim se odbija zahtev za akreditaciju.

Član 11

Nacionalni savet:

- 10) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova;
- 11) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju studijskih programa;

III STUDIJE I STUDIJSKI PROGRAMI

Studijski program

Član 24

Studijski program je skup obaveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, sa okvirnim sadržajem, čijim se savladavanjem obezbeđuju neophodna znanja i veštine za sticanje diplome odgovarajućeg nivoa i vrste studija.

Vrste i nivoi studija

Član 25

Delatnost visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akademske i strukovne studije na osnovu odobrenih, odnosno akreditovanih studijskih programa za sticanje visokog obrazovanja.

Na akademskim studijama izvodi se akademski studijski program, koji osposobljava studente za razvoj i primenu naučnih, stručnih i umetničkih dostignuća.

Na strukovnim studijama izvodi se strukovni studijski program, koji osposobljava studente za primenu znanja i veština potrebnih za uključivanje u radni proces.

Studije prvog stepena su:

- 1) osnovne akademske studije;
- 2) osnovne strukovne studije.

Studije drugog stepena su:

- 1) diplomске akademske studije - master;
- 2) specijalističke strukovne studije;
- 3) specijalističke akademske studije.

Studije trećeg stepena su doktorske akademske studije.

Studijski program za sticanje zajedničke diplome

Član 26

Studijski program za sticanje zajedničke diplome jeste studijski program koji organizuju i izvode više visokoškolskih ustanova koje imaju dozvolu za rad za odgovarajući studijski program.

Studijski program iz stava 1. ovog člana može da se izvodi kada ga usvoje nadležni organi visokoškolskih ustanova koje ga organizuju.

Sadržaj studijskog programa

Član 28

Studijskim programom utvrđuju se:

- 1) naziv i ciljevi studijskog programa;
- 2) vrsta studija i ishod procesa učenja;
- 3) stručni, akademski, odnosno naučni naziv;
- 4) uslovi za upis na studijski program;

- 5) lista obaveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, sa okvirnim sadržajem;
- 6) način izvođenja studija i potrebno vreme za izvođenje pojedinih oblika studija;
- 7) bodovna vrednost svakog predmeta iskazana u skladu sa Evropskim sistemom prenosa bodova (u daljem tekstu: ESPB bodovi);
- 8) bodovna vrednost završnog rada na osnovnim, specijalističkim i diplomskim akademskim studijama, odnosno doktorske disertacije, iskazana u ESPB bodovima;
- 9) preduslovi za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta;
- 10) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa;
- 11) uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija;
- 12) druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Obim studija

Član 29

Svaki predmet iz studijskog programa iskazuje se brojem ESPB bodova, a obim studija izražava se zbirom ESPB bodova.

Zbir od 60 ESPB bodova odgovara prosečnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne nedelje tokom jedne školske godine.

Ukupno angažovanje studenta sastoji se od aktivne nastave (predavanja, vežbe, praktikumi, seminari i dr.), samostalnog rada, kolokvijuma, ispita, izrade završnih radova, dobrovoljnog rada u lokalnoj zajednici i drugih vidova angažovanja.

Dobrovoljni rad je rad studenta bez naknade, koji organizuje visokoškolska ustanova na projektima od značaja za lokalnu zajednicu koji se vrednuje u sistemu visokog obrazovanja.

Uslove, način organizovanja i vrednovanje dobrovoljnog rada uređuje visokoškolska ustanova svojim opštim aktom.

Ukupan broj časova aktivne nastave ne može biti manji od 600 časova u toku školske godine.

Osnovne akademske studije imaju od 180 do 240 ESPB bodova.

Osnovne strukovne studije imaju 180 ESPB bodova.

Specijalističke strukovne studije imaju najmanje 60 ESPB bodova.

Specijalističke akademske studije imaju najmanje 60 ESPB bodova kada su prethodno završene diplomske akademske studije.

Diplomske akademske studije imaju:

1) najmanje 60 ESPB bodova, kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 240 ESPB bodova;

2) najmanje 120 ESPB bodova kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 180 ESPB bodova.

Doktorske studije imaju:

1) najmanje 180 ESPB bodova, uz prethodno ostvareni obim studija od najmanje 300 ESPB bodova na osnovnim akademskim i diplomskim akademskim studijama.

Određeni akademski studijski programi mogu se organizovati integrisano u okviru osnovnih i diplomskih akademskih studija.

Akademski studijski programi iz medicinskih nauka mogu se organizovati integrisano u okviru osnovnih i diplomskih akademskih studija, sa ukupnim obimom od najviše 360 ESPB bodova.

Završni rad i disertacija

Član 30

Studijskim programom osnovnih i specijalističkih studija može biti predviđen završni rad.

Studijski program diplomskih akademskih studija sadrži obavezu izrade završnog rada.

Doktorska disertacija je završni deo studijskog programa doktorskih studija, osim doktorata umetnosti koji je umetnički projekat.

Izuzetno, doktorat nauka može da stekne lice sa završenim studijama medicine i završenom specijalizacijom, na osnovu odbranjene disertacije zasnovane na radovima objavljenim u vrhunskim svetskim časopisima.

Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni deo studijskog programa, ulaze u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

Način i postupak pripreme i odbrane završnog rada, odnosno disertacije uređuje se opštim aktom visokoškolske ustanove.

Prenošenje ESPB bodova

Član 31

Između različitih studijskih programa može se vršiti prenošenje ESPB bodova.

Kriterijumi i uslovi prenošenja ESPB bodova propisuju se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove, odnosno sporazumom visokoškolskih ustanova.

Stručni, akademski i naučni nazivi

Član 95

Lice koje završi osnovne akademske studije stiče stručni naziv sa naznakom zvanja prvoga stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi osnovne strukovne studije stiče stručni naziv sa naznakom zvanja prvoga stepena strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi specijalističke akademske studije stiče stručni naziv specijalista sa naznakom zvanja drugog stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi specijalističke strukovne studije stiče stručni naziv specijalista sa naznakom zvanja drugog stepena strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.

Lice koje završi diplomatske akademske studije stiče akademski naziv diplomirani, sa naznakom zvanja drugog stepena diplomatskih akademskih studija iz odgovarajuće oblasti - master.

Lice koje završi doktorske, odnosno akademske studije trećeg stepena, stiče naučni naziv doktor nauka, odnosno doktor umetnosti, sa naznakom oblasti.

Listu zvanja iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih i naučnih naziva utvrđuje Nacionalni savet, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija strukovnih studija.

Skraćenica stručnog naziva se stavlja iza imena i prezimena, a skraćenica akademskog naziva se stavlja ispred imena i prezimena.

U međunarodnom prometu i u diplomi na engleskom jeziku, naziv koji je steklo lice iz stava 1. ovog člana je *bachelor*, naziv koji je steklo lice iz stava 2. ovog člana je *bachelor (appl.)*, naziv koji je steklo lice iz stava 5. ovog člana je master, a naziv koji je steklo lice iz stava 6. ovog člana je *Ph. D.*, odnosno odgovarajući naziv na jeziku na koji se diploma prevodi.